Hukuk Bölümü 2014/48 E. , 2014/57 K.

- **506 SAYILI SOSYAL SIGORTALAR KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINDAN KAYNAKLANAN 25.06.2012 TARIH VE 2009/011614 SAYILI ÖDEME EMRININ IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI**

  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : A.E.Y.

Vekili : Av. M.E.T.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekili : Av. İ.Y. (Adli Yargıda)

Av. N.Ç.E. (İdari yargıda)

O L A Y : Davacı dava dilekçesinde özetle; davacının İstanbul Ticaret Sicil Memurluğunun 702943 sicil numarasında kayıtlı TADES Gıda San. ve Tic. A.Ş.'ne 24.06.2009 tarihinde hisse oranı %1 ile hissedar olarak diğer hissedarı S.Y.ve E.S.ile birlikte kurulduğunu; ancak davacının ortaklardan E.S.'nin olumsuz ve kötü niyetli davranışları nedeni ile ciddi miktarda parasal kayba uğraması karşısında hissesini 21.08.2009 tarihinde devrederek 08.09.2009 tarihinde de yönetim kurulu üyeliğinden ayrılmasına rağmen davalı idare tarafından 2009 Mart, Nisan, Mayıs, Haziran ve devam eden aylara ilişkin prim borcu ve idari para cezalarına ilişkin ödeme emirlerinin hukuka aykırı olduğunu iddia ederek 2009/011614 takip nolu, 26.06.2012 düzenleme tarihli 11539065 sayı nolu 26.841,76TL bedelli, 2010/12086 takip nolu, 26.06.2012 düzenleme tarihli 11540454 sayı nolu 11.620,02 TL bedelli ödeme emirlerinin iptali ile davacının borçlu olmadığının tespiti istemiyle 13.07.2012 tarihinde adli yargıda dava açmıştır.

Davalı kurum vekili cevap dilekçesi ve yargılama oturumlarındaki beyanlarında özetle; itiraza konu ödeme emirlerinden 2009/011614 nolu ödeme emrinin idari para cezasına ilişkin olduğu, idari para cezasına ilişkin ödeme emirlerinin iptal mercii İdare Mahkemeleri olduğu, İş Mahkemesinin ödeme emrinin iptali davasında görevli olmadığından davanın görevsizlik nedeniyle reddine karar verilmesini talep etmiştir.

BOLU İŞ MAHKEMESİ : 03.09.2012 gün ve E:2012/218 K:2012/241 sayılı kararında, 2009/011614 takip nolu idari para cezalarına ilişkin itirazı inceleme görevinin 5510 sayılı Yasa'nın 102. Maddesi gereğince İdare Mahkemelerine ait olduğu gerekçe gösterilerek bu ödeme emrine ilişkin dava yönünden yargı yolu nedeniyle davanın usulden reddine, diğer ödeme emirlerine ilişkin olarak açılan davaların ise tefrikine karar verilmiştir.

Mahkemece verilen görevsizlik kararı temyiz edilmeksizin kesinlenmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı gerekçelerle 2009/ 011614 takip nolu ödeme emrinin iptali istemiyle 15.11.2012 tarihinde idari yargıda dava açmıştır.

SAKARYA 1. İDARE MAHKEMESİ: 26.08.2013 gün ve E:2012/1258 K:2013/818 sayılı kararında "… 5510 sayılı Kanun ile 5502 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri mukayese edildiğinde; sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin olarak sadece 5510 sayılı Kanun uyarınca tesis edilen cezai işlemlere karşı İdare Mahkemelerinin görevli olduğu; cezai işlemler haricindeki diğer tahakkuk işlemleri ile (para cezaları dahil) bütün kurum alacaklarının tahsiline ilişkin uyuşmazlıkların kanun koyucu tarafından iş mahkemelerine tevdii edildikleri görülmektedir.

Bu durumda; bakılmakta olan davanın konusunun para cezası olmadığı, para cezasının tahsiline ilişkin ödeme emri olduğu görüldüğünden; 5502 sayılı Kanun uyarınca Kurum alacağı olduğu açık olan para cezasının tahsiline ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözüm yerinin adli yargı bünyesinde yer alan İş Mahkemeleri olduğu sonucuna varılmıştır…" gerekçesiyle 2577 sayılı Kanun'un 14. Maddesinin 3/a bendi ve 15. Maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar verilmiş ve verilen bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekilinin olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunulması üzerine; dilekçe ve dava dosyaları Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan Akarsu ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 27.01.2014 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Davacı vekili tarafından; 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığın doğduğu, idari yargı dosyasının mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca verilen idari para cezasından kaynaklanan 25.06.2012 tarih ve 2009/011614 sayılı ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun

yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "…İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir…" denilmiş; 88. maddesinde ise, "…Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz…" hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Bolu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından; idari para cezasının tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesi uyarınca davacı adına 25.06.2012 gün ve 2009/011614 takip no'lu ödeme emri düzenlenmesi üzerine, söz konusu ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur. Açıklanan nedenlerle, Bolu İş Mahkemesinin görevsizlik kararının, kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bolu İş Mahkemesi'nin 03.09.2012 gün ve E:2012/218 K:2012/241 sayılı GÖREVSİZLİK KARARIN KALDIRILMASINA, 27.01.2014 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.